

ILUARSISSUT

(Immikkoortumi “Ataatsimiititaliap siunnersuutinin suliarinninera”-ni immikkoortumik 6-imik nutaamik ilanngussisoqarpoq”)

uunga

UKA 2016/65: Illersornissamut isumaqatigiissutip 1951-imeersup kingornagullu ilassuteqartinneqartup qanoq isumaqatigiinniutigeqqinneqarsinnaaneranut kaammattuutinin saqqummiussisussamik kalaallit/danskit allaffissornikkut ataatsimiititaliaannik pilersitsinissaq siunertaralugu danskit naalakkersuisuinut saaffigineqqullugit Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut, taamaalilluni illersornissamut isumaqatigiissutit aammalu amerikamiut Kalaallit Nunaanni sakkutooqarnerat Kalaallit Nunaannut iluaqutaanerusinnaaqqullugit.

(Inatsisartunut ilaasortaq Hans Enoksen, Partii Naleraq)

aamma

UKA 2016/90: Illersornissamut isumaqatigiissut 1951-imeersoq tamassumalu kingorna tapiliussatut isumaqatigiissutit tassunga attuumasut nalilersuinerimik Inatsisartunut (imaluunniit tatigeqatigiinneq pillugu isertuussineq pisariaqassappat Nunanut Allanut Sillimaniarnermullu Ataatsimiititaliamut) UKA2016-imi saqqummiussinissaannik Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassatut siunnersuut. Naliliinermi isumaqatigiissummi naalakkersuinikkut aningaasaqarnikkullu attuumassuteqartut nunatsinnut qanoq pingaaruteqarneri nalilersorneqassapput, tamassumalu saniatigut Naalagaaffeqatigiinnermi Namminersorlutik Oqartussat isumaqatigiissut malillugu pisinnaatitaaffiisa piginnaaneqarnerisalu erseqqissarneqarneri ilaatinneqassallutik.

(Inatsisartunut ilaasortaq Sara Olsvig, Inuit Ataqatigiit)

aamma

UKA 2016/93: Kalaallit Nunaata inuiaqatigiillu kalaallit amerikamiut Kalaallit Nunaanni sakkutooqarnerat annertunerpaamik pissarsiaqaatigalugulu iluaqutigisinnaanera qulakkeerniarlugu ataatsimoorussamik danskit/kalaallillu USA-mik isumaqatiginninniarnissaannik Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Naalakkersuisut Illersornissamut Isumaqatigiissut 1951-imeersoq tamatumalu kingorna tapiliunneqartut naapertorlugit USA-p nunatsinni suliaqartarnerini nunatsinnut erseqqissunik iluaqutaanissaa suli sulissutigissavaat , tassunga ilanngullugu amerikamiut sakkutooqarfikui sanaartukkallu allat qimaannarneqarnikut

**pillugit avatangiisitigut akisussaaffiup paatsuugassaannngitsumik inissinneqarnissaa,
pisariaqarpallu tapiliussamik nutaamik isumaqatigiinninniarnermik imaluunniit
Illersornissamat Isumaqatigiissutip 1951-imeersup isumaqatigiinninniutigineqaqqinnissaanik
piumasaqaateqarlutik.**

(Imuussutissarsiornermut, Suliffeqarnermut, Niuernermut Nunanullu Allanut Naalakkersuisoq)

pillugit

Nunanut Allanut Sillimaniarnermullu Ataatsimiititaliap

siunnersuutit aappassaaneerneqarnerinut

ISUMALIUTISSIISSUTAA

Ataatsimiititaliap suliarinninnermini ilaasortarai:

Ane Hansen, Inuit Ataqatigiit, siulittaasoq

Justus Hansen, Demokraatit, siulittaasup tullia

Vivian Motzfeldt, Siumut

Ineqi Kielsen, Siumut

Kalistat Lund, Inuit Ataqatigiit

Aallaqqaasiutigalugu oqaatigineqassaaq siunnersuutit UKA2016/65 aamma UKA2016/90 2015-imi ukiakkut ataatsimiinnermi ulloq 5. november siullermeerneqarmata, siunnersuut UKA2016/93 2016-imi ukiakkut ataatsimiinnermi ulloq 12. oktober siullermeerneqartoq. Nunatta/Danmarkip USA-llu akornanni isumaqatigiinniarnarit ingerlasut akornuserniarnagit ataatsimiititaliap immikkoortut 65 aamma 90 aappassaaneerneqarnissaasa kinguartinneqarnissaannik Inatsisartut Siulittaasoqarfiannut qinnuteqartarsimavoq – siullermik 2016-imi upernaakkut ataatsimiinnermut, kingullermillu 2016-imi ukiakkut ataatsimiinnermut.

Siunnersuutini pingasuni tamani Pituffimmi kiffartuussinissamat isumaqatigiissutip annaasimanera aallaavigineqarmat ataatsimiititaliap aalajangerpaa siunnersuutit pingasut tamaasa ataatsimut suliariniarlugit. Ataatsimiititaliap 2015-imi ukiakkut ataatsimiinnermi ulloq 5. november 2016-imilu ukiakkut ataatsimiinnermi ulloq 12. oktober siullermeerinninnerit kingorna siunnersuutit misissuataarsimavai.

Siunnersuutit imarisaat siunertaalu

Ulloq 1. november 2014 tamanut saqqummiunneqarpoq Danmarkimi ingerlatseqatigiiffik amerikarmiunit pigineqartoq Exelis Services A/S Pituffiup /Thule Air Base (matumani kingorna Pituffik) aserfallatsaalineqarnera sullinneqarneralu pillugit neqerooruteqartitsinermi ajugaasimasoq. Suliassaq tamanna siusinnerusukkut kalaallit/danskit ingerlatseqatigiiffiannit Greenland Contractors A/S-imit isumagineqarsimagaluarpog. Aalajangiiffigisassatut siunnersuutit siunertaat taamatutaaq apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnissamik siunnersuummut (UPA2015/39) 2015-imi upernaakkut ataatsimiinnermi ulloq 19. marts oqaluuserineqartumut atatillugu isigineqassaaq. Taamanikkut partiit tamarmiusut Inatsisartut oqaaseqaatissaattut siunnersuut manna akuersissutigaat:

”Inatsisartut ataatsimoortut Pituffimmi kiffartuussinissamat isumaqatigiissutip annaasimanera ilungersuumminartutut isigaat. Siunissami taamatut pisoqaqqinnginnissaa pillugu partiit tamakkerluta matumuuna suleqatigiissuteqarniarput. Partiit isumaqarput illersornissamat isumaqatigiissutaareersut misissorluarnerisigut nunatta soqutigisaanik nukittunerusumik illersuisinnaanissamik anguniagaqarluta sukkut isumaqatiginninniutigeqqinneqarnissaannik aalajangiisoqassasoq. Isumaqarpugut kiffartuussinissamat isumaqatigiissutit nunatta Pituffimmit iluanaaruteqarnissaanut kisimik isumalluutigineqarnissaannut naammangitsut. Inatsisartut immikkut soqutigilluinnarlugu utaaqimaarpaat, Thule Airbasemi sullissinermi isumaqatigiissutip annaaneqarnera pillugu eqqartuussissuserisut misissuinerata naammassinissaa. Inatsisartut Naalakkersuisunut sakkortuumik kajumissaarutigissavaat, eqqartuussissuserisut misissuinerata naammassinera Inatsisartunut innuttaasunullu saqqummiunneqassasoq.”

Taamaalilluni aalajangiiffigisassatut siunnersuutit pingasut tamarmik qiterivaat amerikarmiut nunatsinni sakkutooqarfeqarnerata sapinngisamik annertunerpaamik inuiaqatigiinnut kalaallinut innuttaasunullu iluaqutaanissaa.

Aalajangiiffigisassatulli siunnersuutit pingasut peqatigitillugu assigiinngissuteqarput.

Siunnersuut UKA2016/65 naapertorlugu kalaallit/danskit allaffissornikkut ataatsimiititaliaat Illersornissamat isumaqatigiissutip 1951-imeersup kingornagullu ilassuteqartinneqartup qanoq isumaqatigiinniutigeqqinneqarsinnaaneranut kaammattuutitik saqqummiussissaaq.

Siunnersuut UKA2016/90 naapertorlugu Illersornissamat isumaqatigiissut 1951-imeersoq tamassumalu kingorna tapiliussatut isumaqatigiissutit tassunga attuumasut Naalakkersuisut

iluminni nalilersussavaat, kiisalu Naalagaaffeqatigiinnerup iluani Namminersorlutik Oqartussat isumaqatigiissut malillugu pisinnaatitaaffii piginnaaneqarnerilu erseqqissarneqassallutik.

Siunnersuut UKA2016/93 naapertorlugu Naalakkersuisut Kalaallit Nunaata amerikarmiut Kalaallit Nunaanni sakkutooqarnerat annertunerpaamik pissarsiaqaatigalugulu iluaqutigisinnaanera qulakkeerniarlugu ataatsimoortussamik kalaallit/danskillu USA-mik isumaqatiginninniarnissaannik peqquneqassapput. Siunnersuutikkut peqatigitillugu Naalakkersuisut peqquneqarput nunatsinnut erseqqissumik iluaqutaanissaa suli sulissutigissagaat, amerikarmiut sakkutooqarfikut sanaartukkallu allat qimaannarneqarnikut pillugit avatangiisitigut akisussaaffiup inissinneqarnissaa aamma eqqarsaatigalugu. Pisariaqarpat tapiliussamik nutaamik isumaqatigiinniarnermik imaluunniit Illersornissamut isumaqatigiissutip 1951-imeersup isumaqatiginninniutigineqaqqinnissaanik Naalakkersuisut piumasaqassapput.

Siunnersuutit Inatsisartuni siullermeerneqarnerat

1.1 UKA2016/65 aamma UKA2016/90 siullermeerneqarnerat

Inatsisartuni siullermeerneqarneranni aalajangiiffigisassatut siunnersuutit aallaavittut tapersersorneqarput.

Naalakkersuisut isummat siunnersuutininut tunuliaqutaasut taperserpaat, kissaatigaluguli nunatta/Danmarkip USA-llu akornanni isumaqatigiinniarnarit ingerlasut naammassineqaqqaarnissaat. Tamatuma kingorna pisariaqarpat nalilersuisoqarsinnaassaaq. Tamatumunnga tunuliaqutaavoq Naalakkersuisut kissaatiginngimmassuk Illersornissamut isumaqatigiissutip 1951-imeersup kingusinnerusukkut tapiliussatut isumaqatigiissutitallip nalilersorneqarnissaa, peqatigitillugulu isumaqatigiinniarnarit ingerlallugit. Naalakkersuisut taamaattumik allannguutissatut siunnersuuteqarput:

”Inatsisartut akuersissuteqarnerannut 19. marts 2015-imeersumut naapertuuttumik maannakkut isumaqatiginninniarnarit naammasseqqullugit Naalakkersuisut peqquneqassasut, taamaalillutik Naalakkersuisut tamatuma kingorna, danskit-kalaallit ataatsimoorlutik allaffissornikkut ataatsimiititaliamik illersornissamut isumaqatigiissutit ataatsimoortut politikkimut-aningaasaqarnermut tunngasortaannik attuumassuteqartunik nalilersuinermik, Naalagaaffeqatigiinnermut killissaliussat iluanni isumaqatigiissummut tunngatillugu Namminersorlutik Oqartussat piginnaatitaaffiisa aalajangiisinnaatitaaffiisalu paasinarsisinneqarneranik, kiisalu illersornissamut isumaqatigiissutit tamarmiusut aammalu amerikamiut Kalaallit Nunaanni sakkutooqarfeqarnerat Kalaallit Nunaannut annertunerusumik iluaqusiisinaalersillugu Illersornissamut isumaqatigiissut 1951-imeersoq, tamatuma kingorna tassunga attuumassuteqartunik tapiliussanik isumaqatigiissutitaqartoq, qanoq iliornikkut qanorlu isumaqatiginninniutigineqarsinnaaneranut inassuteqaatinik,

saqqummiussisinnaasussamik, pilersitsisoqassanersoq paasisutissiinermik tunngaveqartumik aalajangiisnaassallutik.”

Siunnersuutip Inatsisartuni oqaluuserineqarnera tunngavigalugu aalajangerneqarpoq siunnersuutit Nunanut Allanut Sillimaniarnermullu Ataatsimiititaliamut suliarineqartussanngorlugit innersuunneqassasut.

1.2 UKA2016/93 siullermeerneqarnera

Siunnersuutip Inatsisartuni siullermeerneqarnerani siunnersuut partiinit tamanit attaviitsumillu taparserneqarpoq. Tamatuma kingorna siunnersuut Nunanut Allanut Sillimaniarnermullu Ataatsimiititaliamut oqaluuserineqaqqittussatut innersuunneqarpoq.

Siunnersuutininik suliarinninnerminut atatillugu ataatsimiititaliap ingerlatai

Ataatsimiititaliaq Pituffimmi kiffartuussinissamik isumaqatigiissutip annaaneqarneranik suliarinninnerminut atatillugu 2015-imi 2016-imilu Nunanut allanut Naalakkersuisumik arlaleriarluni ataatsimeeqateqartarlunilu siunersuisarpoq. Ataatsimiititaliaq taamatuttaaq pineqartoq pillugu arlaleriarluni Nunanut allanut Naalakkersuisumut apeqquteqartarpoq, taamatullu aamma ataatsimiititaliaq 2016-imi aggust/septembarimi Nunanut allanut Naalakkersuisoq peqatigalugu USA-mi Washington D.C.-mut Colorado Springsimullu ataatsimut paasisassarsiorluni angalanermut peqataalluni, nunatsinnilu amerikarmiut sakkutooqarfeqarnerannut atatillugu pissutsit assigiinngitsut pillugit paasisimasani annertusarlugit. Pituffimmi kiffartuussinissamik isumaqatigiissutip annaaneqarsimanera eqqarsaatigalugu Nunanut allanut Naalakkersuisumik suleqateqarnerminut ataatsimiititaliaq qujavoq. Pingaaruteqarpoq apeqqummi taama annertutigisumik nunatsinnut pingaarutilimmi Inatsisartut Naalakkersuisullu peqatigiillutillu suleqatigiinnissaat.

Ataatsimiititaliap siunnersuutininik suliarinninnera

Aallaqqaasiutigalugu oqaatigineqassaaq 2015-imi ukiakkut ataatsimiinnermi UKA2016/65-ip aamma UKA2016/90-ip siullermeerneqarneranni Nunanut allanut Naalakkersuisup allannguutissatut siunnersuutaa ataatsimiititaliap oqallisigisimmagu. Ataatsimiititaliap naatsorsuutigaa allannguutissatut siunnersuut atorunnaartoq Naalakkersuisoq 2016-imi ukiakkut ataatsimiinnermi aalajangiiffigisassatut siunnersuummik UKA2016/93-imik saqqummiussaqaarmat. Ataatsimiititaliali maluginiarpaa Naalakkersuisut suli pisortatigoortumik UKA2016/65-imut aamma UKA2016/90-imut allannguutissatut siunnersuutertik tunuartinngikkaat. Naalakkersuisulli tamatuma kingorna namminerisamik allannguutissatut siunnersuuteqarnerat tunngavigalugu ataatsimiititaliap pissutissaqarsorinngilaa UKA2016/65-imut aamma UKA2016/90-imut Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuutaat sukumiinerusumik oqallisigeqqissallugu.

Ataatsimiititaliap aalajangiiffigisassatut siunnersuutit pingasut oqallisigai, isumaqarlunilu sammineqartup tamatumalu nunatsinnut pingaaruteqassusiata naalackersuinikkut isumaqatigiinnissaq piumasaaqatigigaa, taamatullu aamma naalackersuinikkut ataatsimik nipeqarluni oqariartortoqartariaqartoq. Ataatsimiititaliap taamaattumik aamma nukittoqutitut isigivaa Inatsisartuni partiit tamarmik aalajangiiffigisassatut siunnersuutinik ataatsimiititaliap suliarinninnerini ataatsimiititaliami sinniisuutitaqarsimmata.

Ataatsimiititaliaq isumaqatigiittoq isumaqarpoq, minnerunngitsumik Pituffik eqqarsaatigalugu pissutsit eqqarsaatigalugit, pingaaruteqartoq Illersornissamut isumaqatigiissutip 1951-imeersup, kingusinnerusukkut isumaqatigiissutit attuumassutillit ilassutitullu isumaqatigiissutit ilanngullugit, isumaqatigiissummiit isumaqatigiissummut – aningaasaqarnikkut inatsisilerinikkullu – misissuataarneqarnissaat, paasiniaarlugu aalajangiivigalugulu isumaqatigiissutit nutartertariaqarnersut imaluunniit tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit isumaqatigiinniutigeqqinneqarnissaat pisariaqarnersoq. Aaqqiissutaasinnaasut taaneqartut arlaat sorlerluunniit toqqarneqaraluarpat pingaaruteqarpoq isumaqatigiissuteqarfigisamut tatiginninnerup pilerseqqinneqarnissaa.

Ataatsimiititaliap isumaqatigiittup Nunanut allanut Naalackersuisoq isumaqatigaa oqarmat, Illersornissamut isumaqatigiissut 1951-imeersoq eqqarsaatigalugu aaqqiussuunerit qajannarpallaartut, tamannalu pissutigalugu nunatta pissarsiarisartagai nikerarpallaartut. Peqatigitillugu ataatsimiititaliap oqaatigerusuppaa ajuusaarutigigamiuk 2003-p tungaanut, aatsaammi ukioq taanna Itillimi isumaqatigiissut tunngavigalugu apeqqutini nunanut allanut sillimaniarnermullu tunngasuni Kalaallit Nunaannut attuumassutilinni isumaqatigiinniarnerni nunatta toqqaannartumik peqataasarnissaa qularnaarneqarmat, nunarput peqataatinnagu Danmarkip USA-llu akornanni naalackersuinikkut isumaqatigiissutit, maanna eqqartuussivitsigut aaqqinniarneqarmata.

Siunnersuutinik pingasunik ataatsimiititaliap suliarinninneranut atatillugu apeqqutit assigiinngitsut tamatumunnga attuumassutillit ataatsimiititaliap oqallisigisimavai, taakkulu ataani ima tulleriinnilerlugit tikinneqassapput:

1. Apeqqutit sillimaniarnermut tunngasutigut naalackersuinikkut ingerlatsinermut tunngasut
2. Kalaallit Nunaanni sakkutooqarnikkut atortulersuutaasimasut qimanneqarsimasut salinneqarnissaat
3. Aaqqiissutaasinnaasut allat
4. Nunatsinni namminerme nalilersuineq isumaqatigiinniarnillerilluunniit
5. Nunatta namminiilivikkiartornera
6. Nunarput aalajangiinernut peqataanikuunngilaq

1 pillugu - Apeqqutit sillimaniarnermut tunngasutigut naalackersuinikkut ingerlatsinermut tunngasut

Kalaallit Nunaata nunarsuup immikkoortuani tamatumani inissisimanagera sorsunnersuup kingulliup ingerlanerani kingornalu amerikarmiut sakkutooqarnikkut nunatsinniinnerannut annertuumik pingaaruteqarsimavoq, siusinnerusukkullu massakkumut sanilliullugu USA annertunerusumik najuussimalluni, kisiannili teknikikkut ineriartorneq sorsunnerullu nillertup uninnera ilutigalugit amerikarmiut sakkutuuisa nunatsinni najuunnerat annikilliarforsimavoq, taamaalillunilu ullumikkut Pituffimmi sakkutooqarfik amerikarmiut sakkutuuisa kisiat najorlugu. Nunarsuarmi minnerunngitsumik ukiuni kingullerni qulini Issittup soqutigineqarnerata annertusiartuinnarsimanagera eqqarsaatigalugu ataatsimiititaliap nalunngilluinnarpa, amerikarmiut nunatsinniinnerat aamma peqataammatt nunatta nunataata imartaasalu oqartussaaffigineqarnerata qularnaarneqarneranut. Kisiannili aamma USA-p peqatigitillugu nammineq soqutigisani qularnaarniarai.

2 pillugu - Kalaallit Nunaanni sakkutooqarnikkut atortulersuutaasimasut qimanneqarsimasut salinneqarnissaat

Naalackersuisut siunnersuutaanni taamatuttaaq Kalaallit Nunaanni amerikarmiut sakkutooqarnikkut atortulersuutigisimasaat qimaannarneqarnikut eqqarsaatigalugit avatangiisitigut akisussaaffiup erseqqissumik inissinneqarnissaa piumasaqaatigineqarpoq. Issuaaneq.:

”Kalaallit Nunaanni amerikarmiut sakkutooqarfisimasaanni tamani, ilanngullugulu Pituffiup siunissami matuneqarsinnaanerani USA-mit aamma Danmarkimit paasisaqarnissamik saliisoqarnissamillu piumasaqaateqartoqassaneramik; kiisalu siunissami Pituffiup matuneqarsinnaanerani USA-mik aamma Danmarkimik avatangiisimik akisussaaffik pillugu isumaqatiginninniarnert aallartisarnissaannik qulakkeeriniarluni Kalaallit Nunaata sulisariaqarneramik peqassanngippat.”

Nunanut allanut Naalackersuisup nammineq oqaatigaa immikkoortumi 93-imi aalajangiiffigisassatut siunnersuummi Pituffimmi kiffartuussinissamik isumaqatigiissutip annaaneqarnera pillugu nunatta/Danmarkip aamma USA-p akornanni isumaqatigiinniarnerni ineriartornerit kingulliit isiginiarneqareersimasut.

Ataatsimiititaliap “mingutsitsisup akiliisuunissaanik” tunngaveqarnissamik Nunanut allanut Naalackersuisoq isumaqatigaa. Ataatsimiititaliali oqaatigissavaa saliinissamik apeqqut inatsisinut tunnganani naapertuilluarnermut tunngammat (ileqqorissarnissamut apeqqutaalluni, taamatut oqartoqarsinnaappat), tassami saliinissamik piumasaqarnissamut inatsisitigut tunngavissaqanngimmat, sanaartukkat atortulersuutillu pilersinneqarlutillu qimanneqarsimammata piffissami suliasaqarfimmi inatsiseqannginnerata nalaani.

Ataatsimiititaliap nammineq apeqqut sammisimavaa ullorlu 26. august tusagassiorfinnut nalunaaruteqarluni, ilaatigut oqaatigalugu:

”Ataatsimiititaliap kaammattuutigaa sakkutooqarnermi atortulersuutit qimaannarneqarsimasut nalunaarsorlugit, mingutsitsinerullu annertussusia avatangiisinullu sunniutai misissorlugit, arlaannaannulluunniit attaveqanngitsumik nutaamik misissuisitsisoqartariaqartoq. Tamanna pissaaq silap pissusiisa allanngoriartornerisa Camp Centurymit mingutsitsisinnaanermut sunniutigisinnaasai pillugit paasissutissat nutaat tunngavigalugit. Ataatsimiititaliap minnerunngitsumik piumasaraa iliuisissanut pilersaarusiortoqartariaqartoq, saliinissap pingaarnersiulluni tulleriiaarneqarnissaa pilersaarusiortolugu.”

Ataatsimiititaliap isornartoqartippaa Danmark USA-lu, tamarmik Kalaallit Nunaannik suleqateqartut, sakkutooqarnikkut atortulersuutit qimaannarneqarnikut mingutsitsinerisa tamatumalu avatangiisinut sunniutaanik misissuisitsisoqarnissaanut akisussaaniaratillu qularnaarinninniannimmata. Illersornissamut isumaqatigiissut 1951-imeersoq isumaqatigiissutigineqarsimavoq piffissami Kalaallit nunaata apeqqutinut nunanut allanut sillimaniarnermullu tunngasunut sunniuteqarfigisinnaanngisaani. Ullumikkut avatangiisit mingutsitsinerlu pillugit ilisimasat taamanikkornit annertunerujussuupput, soorlu aamma taamanikkut suliassaqarfimmi, nunatsinni, naalagaaffimmi nunalluunniit tamalaat akornanni, inatsisiliornerit amigaataasimasut.

Ataatsimiititaliap qularinngilaa Nunanut allanut Naalakkersuisup nammineq nalilersinnaassagaa, avatangiisinut akisussaanerup inissinneqarnissaanut apeqqut nunatta/Danmarkip USA-llu akornanni isumaqatigiinniarnerni qanoq pingaartinneqartigalunilu initutigitinneqassanersoq.

3 pillugu – Aaqqiissutaasinnaasut allat

Ataatsimiititaliap Pituffimmi kiffartuussinissamik isumaqatigiissutip annaaneqarnera eqqarsaatigalugu siusissukkulli Pituffimmi kiffartuussinissamik isumaqatigiissutip annaaneqarneranut aningaasaatigut taarsiiffigitiinnarani aaqqiissutaasinnaasut allat oqallisigisimavai, minnerunngitsumik aaqqiissutaasinnaasut nunatta, Danmarkip USA-llu ataatsimut soqutigisaqarfigisinnaasaat ataatsimoorfigalugillu misigissuseqarfiginnaasaat. Taamaalilluni ataatsimiititaliaq isumaqarpoq USA-mik isumaqatigiinniarnerni assersuutigalugu nunatta sineriaata uuttortarneqarneranik assiliorneqarneranillu apeqqutit ilaasariaqartut, soorlu aamma nunatta USA-llu akornanni ilisimatusarnikkut suleqatigiinneq annertusarneqarsinnaasoq, taamatullu aamma teknikikkut atortunik ineriartortitsineq, nukissamik iluaquteqarniarneq, avatangiisit, iliniartitaaneq, takornariaqarneq, angallanneq, niuerneq il.il. eqqarsaatigalugit peqatigiinnernik suleqatigiinnernillu pilersitsisoqarsinnaagaluartoq.

4 pillugu – Nunatsinni namminermit nalilersuineq isumaqatigiinniarnerrilluunniit

Illersornissamut isumaqatigiissut 1951-imeersoq tamatumalu kingorna ilassutitut isumaqatigiissutaasimasut nunatsinnit namminermit nalilersorneqassanersut, tamatumalu kingorna pisariaqartitsisoqartoq paasineqarpat Danmarkimut, kingusinnerusukkullu USA-mut, isumaqatigiinniartoqassanersoq ataatsimiititaliap oqallisigisimavaa. Ataatsimiititaliap illuatungaartigut pissusissamisoortutut isigivaa Illersornissamut isumaqatigiissut 1951-imeersoq tamatumalu kingorna ilassutitut isumaqatigiissutaasut, isumaqatigiissutini naalackersuinnermut aningaasaqarniarnermullu immikkoortut attuumassutillit aallaavigalugit nalilersorneqarpata, soorlu aamma siullermik Namminersornerulernissaq kingusinnerusukkullu Namminersulernissamik apeqqutitut nunatsinni namminermit oqallisigineqaaqtaartut. Illuatungaartigulli, paasinarsimmat kiffartuussinissamik isumaqatigiissut amerikarmiut/danskit ingerlatseqatigiiffianut, inuussutissarsiummik ingerlataqarsimanngitsutut isikkulimmut, tunniunneqarsimasoq, isumaqatigiinniarnerrit aallartinneqarsimasut maanna ukiuni pingasungajanni ingerlareersimapput. Ataatsimiititaliaq isumaqarpoq taakku ingerlareerneranni nalilersuissalluni kingusippallaassasoq, soorlu aamma nalilersuisoqassappat isumaqatigiinniarnerrit massakut ingerlasut aallunneqarunnaarnerannik kinguneqarsinnaassasoq, tamannalu nunatta soqutigisaanut iluaqutaanaviannngitsaq.

5 pillugu – Nunatta namminiilivikkiartornera

Ataatsimiititaliap pissusissamisoortutut isigaa Illersornissamut isumaqatigiissutit pillugit nunatta/Danmarkip USA-llu akornanni isumaqatigiinniarnerni nunatta siunissami namminersulivissinnaanera ilanngullugu piareersimaffigineqareerpat.

Aningaasarsiornikkut imminut napatissinnaalernissaq taamalu naalagaaffittut namminiilivissinnaaneq nunatsinnit qangali oqaluuserineqarlunilu kissaatigineqarpoq. Namminiilivinnissamik apeqqutit 2016-imiit 2018-imut naalackersuisooqatigiinnissamik isumaqatigiissummut nutaamut aallaqqaasiummi taamatutaaq erseqqissarneqarpoq:

“Kalaallit Nunaat allanngortinneqarsinnaanngitsumik namminiivikkiartorpoq aammalu taamatut ingerlaneq naalackersuinikkut patajaatsumik ingerlatsiviusariaqarpoq, nunalu tamakkerlugu ataatsimoornissaq pisariaqalerluni. (Naalackersuisooqatigiinnissamik isumaqatigiissuteqartut isumaqatigiissutigaa qinigaaffiup ingerlasup naannginnerani nunatta tunngaviusumik inatsisissaanut siunnersuummik saqqummiussaqaarniarlutik)¹. ”

¹ Ungalusamiittut qallunaatuani nutaamik nutsigaapput, naalackersuisooqatigiinnissamik isumaqatigiissutip kalaallisuuani ilanngunneqarsimanngimmata.

6 pillugu – Nunarput aalajangiinernut peqataanikuunngilaq

Ataatsimiititaliap oqaatigissavaa aalajangiiffigisassatut siunnersuutini tamani Illersornissamut isumaqatigiissut 1951-imeersoq, tassa isumaqatigiissut ukiut 50-it sinnerlugit pisoqaassusilik, isumaqatigiissutigineqartorlu Kalaallit Nunaata oqaluttuarisaanerani piffissami Kalaallit Nunaata suli Danmarkimit nunasiaataanerani apeqqutinilu nunanut allanut illersornissamullu tunngasutigut naalakkersuinikkut ingerlatsinermut tunngasuni inatsisitigut allatigullu sunniuteqarfiginngisaani, aallaavigineqarmat.

Siunnersuutit aningaasatigut kingunerisassa

Immikkoortoq UKA2016/65 eqqarsaatigalugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut timitalerneqassappat allaffissornikkut aningaasartuutaasussat tamarmiusut 2 aamma 3 millioner kr. akornanniinnissaat missingerneqarpoq. Immikkoortoq UKA2016/90 eqqarsaatigalugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut timitalerneqassappat allaffissornikkut aningaasartuutaasussat tamarmiusut Nunanut allanut pisortaqarfimmut aningaasaliissutitut killiliussat iluannit aningaasartuutigineqarsinnaapput. Tamatumunngali ilanngunneqassaaq avataaniit siunnersortinit ikiorserneqarnissaq angalasarnissarlunniit, ass. Danmarkimut ataatsimeeqateqariartorluni, pisariaqarsinnaassamat. Immikkoortoq UKA2016/93 eqqarsaatigalugu aningaasatigut kingunerisassat UKA2016/65-imut atatillugu aningaasartuutissatut missingerneqartut amerlaqatigissavaat, tassa ukiut marluk ingerlaneranni 2 aamma 3 millioner kronit akornannut.

Ataatsimiititaliap inassuteqaatai:UKA2016/65

Ataatsimiititaliap isumaqatigiittup siunnersuutip itigartinneqarnissaa inassutigaa.

UKA2016/90

Ataatsimiititaliap isumaqatigiittup siunnersuutip itigartinneqarnissaa inassutigaa.

UKA2016/65-imut aamma UKA2016/90-imut Nunanut allanut Naalakkersuisup allannguutissatut siunnersuutai

Ataatsimiititaliap isumaqatigiittup Nunanut allanut Naalakkersuisup allannguutissatut siunnersuutaata itigartinneqarnissaa inassutigaa

UKA2016/93

Ataatsimiititaliap isumaqatigiittup siunnersuutip akuerineqarnissaa inassutigaa.

17. november 2016

UKA2016/65

UKA2016/90

UKA2016/93

Taamatut oqaaseqarluni isumaliutissiisummilu oqaatigineqartutut paasinnilluni ataatsimiititaliap siunnersuut aappassaaniigassanngortippaa.

Ane Hansen

Siulittaasoq

Vivian Motzfeldt

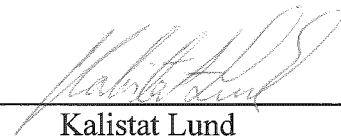

Justus Hansen
Siulittaasup tullia

Ineqi Kielsen

Kalistat Lund

UKA2016/65, UKA2016/90 aamma UKA2016/93

J.nr. 01.25.01/16UKA-LABU-00065

J.nr. 01.25.01/16UKA-LABU-00090

J.nr. 01.25.01/16UKA-LABU-00093

J.nr. 01.30.03-00013

17. november 2016

UKA2016/65
UKA2016/90
UKA2016/93

Taamatut oqaaseqarluni isumaliutissiissummilu oqaatigineqartutut paasinnilluni ataatsimiititaliap siunnersuut aappassaaniigassanngortippaa.

Ane Hansen
Siulittaasoq

Justus Hansen
Siulittaasup tullia

Vivian Motzfeldt

Ineqi Kielsen

Kalistat Lund

UKA2016/65, UKA2016/90 aamma UKA2016/93
J.nr. 01.25.01/16UKA-LABU-00065
J.nr. 01.25.01/16UKA-LABU-00090
J.nr. 01.25.01/16UKA-LABU-00093
J.nr. 01.30.03-00013